

ХІМІЯ У СВІТОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ
Чаплагіна В.М., вчитель хімії, вчитель-методист,
Колягіна С.П., вчитель німецької мови
Лицей №28 Львівської міської ради

*Хімія – це найпрекрасніше дитя
інтелекту й мистецтва.*
Сиріл Норман Гіншелвуд

*Практична хімія виникла у
майстернях коваля, гончара, скляра,
а також, у крамниці парфюмера.*
Жан-Батист Дюма

Хімія займає гідне місце у світі, житті людини, і, саме тому, знаходить своє відображення у світовій літературі. Почнемо з детективів Артура Конан Дойла, Агати Крісті, у чиїх творах ціаніди, зміїні отрути зустрічаються достатньо часто. Всесвітньо відомий Шерлок Холмс сам проводить хімічні досліди, вивчаючи та досліджуючи отруйні речовини, розплутуючи різноманітні кримінальні справи. Окремо можна виділити твори Жорж Санд “Консуело” та П. Зюскінда “Парфумер”, де підіймається тема створення ароматів та запахів (ефірних олій). Саме завдячуючи літературним творам, громадськість довідалася про найбільш поширені отрути, такі як ціанистий калій, солі важких металів тощо.

У “Пригодах Аліси в країні чудес” Льюїса Керролла Капелюшник з непослідовною мовою – жертва отруєння парами ртуті, що використовувалась у виробництві капелюхів у тогочасній Англії.

В епоху Середньовіччя велике значення надавали отрутам, що знайшло своє відображення у світовій літературі. Історія розповідає про отруєння матері Генріха Наварського Жанни де Валуа Катериною Медічі, спроби отруєння і самого Генріха Наварського, що призвело до помилкового отруєння рідного сина Катерини Медічі. Це описано у діалогі Томаса Манна “Молоді літа та літа зрілості короля Генріха IV”.

Алхімії присвятив свій твір і казкар Ганс Крістіан Андерсен. Це “Вітер розповідає про Вольдемара До та його дочок”.

М.В. Гоголь в одній статті з “Арабесок” описав заняття алхімією. Алхімія, за його словами, є ключем до всіх пізнань, вінцем ученості у середніх віках, а заповітною метою алхіміків було “дитяче” бажання відкрити золото.

У свій час великий Д. І. Менделєєв висловив тезу в одній зі своїх робіт, що, як хімік, він переконаний у можливості отримання поживних речовин зі сполучених елементів повітря, води і землі. Цю фразу, як найважливішу проблему, О.І. Купрін вклав у уста одного з героїв повісті “Рідке сонце”. До речі, наведені приклади свідчать про те, що автори досить докладно вивчають тематику своїх майбутніх творів, конкретно цікавляться науковими новинами, фактично популяризують їх через свої оповідання.

В українській поезії ХХ століття оспівується хімічна, нафтохімічна промисловість та металургія. Цим галузям присвячені “Балада про сталь” (1948 р.) Я.Г. Шпорта, твори В.М. Сосюри, М.П. Бажана. Оспівувались індустріалізація та ріст хімічної промисловості.

Робимо висновок, що хімія є присутньої у світовій літературі із часів середньовіччя до сучасних днів. Правий був М.В. Ломоносов, що широко простягає хімія руки свої у справи людські.